

การศึกษาผลการพัฒนาหลักสูตรรายวิชานักศึกษาวิชาทหารไทย (นศท.)
ใจรักชาติ ให้กับนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร
มณฑลทหารบกที่ 42

The Study of the results of the Curriculum Development of
Thai Reserve Officer Training Corps Student (ROTCS) Patriotic
Heart for Army Reserve Force Students Training Center 42nd
Military Circle

Received : 2020-02-04

Revised : 2020-02-21

Accepted : 2020-03-24

ผู้วิจัย เฉลิมพงศ์ คงบัว¹

ทวีศักดิ์ พุฒสุขชี²

ชวนพิศ ชุมคง³

เสริมศักดิ์ นิลวิลัย⁴

Chalermpong Khongbua

ckhongbua@gmail.com

Thaweesak Putsukee

Chuanphit Chumkhong

Sernsak Nilvilai

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรนักศึกษาวิชาทหารไทย (นศท.) ใจรักชาติ 2) ศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรนักศึกษาวิชาทหารไทย (นศท.) ใจรักชาติ และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาทหารต่อหลักสูตรนักศึกษาวิชาทหารไทย (นศท.) ใจรักชาติ กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 - 3 ของโรงเรียนจนะชนูปถัมภ์ จำนวน 67 นาย โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วย แบบประเมินโครงสร้างหลักสูตร นศท.ไทย ใจรักชาติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าสถิติพื้นฐาน และการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรที่สามารถสร้างจิตสำนึกรักชาติได้และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนต้องมียุทธศาสตร์ของเนื้อหา คือ ประวัติศาสตร์ชาติไทย สถาบันพระมหากษัตริย์กับชาติไทย สังคม

¹ พันเอก นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาที่ยั่งยืน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ

Colonel Ph.D. candidate of Doctor of Philosophy Program in Sustainable Development

² อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการพัฒนาที่ยั่งยืน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ

Dr. Program in Sustainable Development Graduate School Thaksin University

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Assistant Professor Dr. Program in Curriculum and Instruction Faculty of Education Thaksin University

⁴ ผู้อำนวยการ ดร. วิทยาลัยประมงติณสูลานนท์

Director Dr. Tinsuranonda Fisheries College

พหุวัฒนธรรม และสถาบันครอบครัว ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) และทุกองค์ประกอบของหลักสูตรมีความสอดคล้องกัน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index : IOC) เท่ากับ 0.88 ค่าประสิทธิภาพของหลักสูตร เท่ากับ 85.89/87.46 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 75/75 ความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาทหารจากการใช้หลักสูตร นศท.ไทย ใจรักชาติ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) การเปรียบเทียบจิตสำนึกรักชาติก่อนและหลังการใช้หลักสูตร พบว่าจิตสำนึกรักชาติหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหารไทย (นศท.) ใจรักชาติ, ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 42

Abstract

This research aimed to 1) development of military curriculum so-called “Patriotic Thai Students; 2) study the efficiency and effectiveness of the developed curriculum; and 3) study the satisfaction of military trainee-students who are user of the developed curriculum for assessment of its validity. The sample group of the research include the number of 67 military students of 1st to 3rd year who were students from Chanachanupatam School in Songkhla, using purposive sampling method. The core instrument practically used for the conduction of the research was the curriculum’s evaluation test-form, using fundamental statistical value and T-Test for statistical analysis.

The research findings were summarized as follow:

The developed curriculum effectively helps enhancement of patriotic sentiments and its contents also attractive to learning needs of the students, inclusively on Thai history, Thai Monarchy and Thai Nation, multicultural societies, and family institution. The draft papers of curriculum’s contents had been affirmed by experts of its appropriateness and coherence of all components at high level (with $\bar{X} = 4.24$). All components of curriculum are coherent evaluated with Item-Objective Congruence Index: IOC as 0.88, its efficiency value measured was 85.89/87.46 which was higher than initial estimated value of 75/75. Meanwhile the measurement of satisfaction expressed by students from application of the curriculum was classified at very-high level ($\bar{X} = 4.75$). The comparison of patriotic sentiment of students shown before and after application of curriculum expressively indicated that the patriotic sentiment of students after using curriculum was higher as significant value of .05.

Keyword : Patriotic Thai Students Military Service Curriculum, Army Reserve Force Students Training Center 42nd Military Circle

บทนำ

ความมั่นคงแห่งชาติ หมายถึง การดำรงรักษาไว้ซึ่งเอกราชของชาติ บูรณาภาพแห่งดินแดน สวัสดิภาพของประชาชน การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และการยอมรับนับถือจากนานาประเทศ (เจษฎา มีบุญลือ. 2553, น. 3 - 10) สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้นั้นประชาชนในชาติจะต้องมีสำนึกรักชาติอย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การที่ประชาชนในชาติจะเกิดจิตสำนึกร่วมขึ้นได้นั้น จำเป็นจะต้องใช้เวลาในการให้ความรู้ผ่านการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ สำหรับการให้ความรู้ในระบบ รัฐบาลได้ดำเนินการผ่านการจัดการฝึกอบรมหลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร (นศท.) ให้กับนักเรียนในระดับมัธยมปลายเป็นระยะเวลา 3 ปี โดยผู้ที่ผ่านการฝึกครบหลักสูตร 3 ปี ให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเข้ารับการตรวจเลือกเพื่อเป็นทหารเมื่ออายุครบ 21 ปีบริบูรณ์ ด้วยเหตุดังกล่าว ทำให้นักเรียนส่วนหนึ่งที่เข้ารับการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อให้เข้าเกณฑ์การยกเว้นดังกล่าว ไม่ได้เกิดจากจิตสำนึกที่มีความรักชาติด้วยความสมัครใจ ทำให้หลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหารไม่ประสบความสำเร็จ สำหรับนักเรียนกลุ่มนี้ ดังนั้นเพื่อให้นักศึกษาวิชาทหารเกิดจิตสำนึกรักชาติแม้ในเบื้องต้นจะเข้ามาด้วยวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้รับการยกเว้นการตรวจเลือกเพื่อเป็นทหาร จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับลักษณะของผู้เข้ารับการฝึกและนำไปสู่เป้าหมายของหลักสูตรคือนักศึกษาวิชาทหารทุกคนเกิดจิตสำนึกรักชาติในระดับที่น่าพอใจ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาพัฒนาหลักสูตรการเสริมสร้างจิตสำนึกรักชาติ เป็นหลักสูตรหลักที่ใช้สำหรับฝึกนักศึกษาวิชาทหาร โดยการพัฒนากิจกรรม และประสบการณ์ต่าง ๆ นั้นมุ่งเน้นให้สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เข้ารับการฝึก และเป็นสิ่งที่เกิดจากความสนใจและความต้องการของผู้เข้ารับการฝึก เพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นไปในแนวทางเสริมสร้างความมั่นคงของชาติเป็นสำคัญ

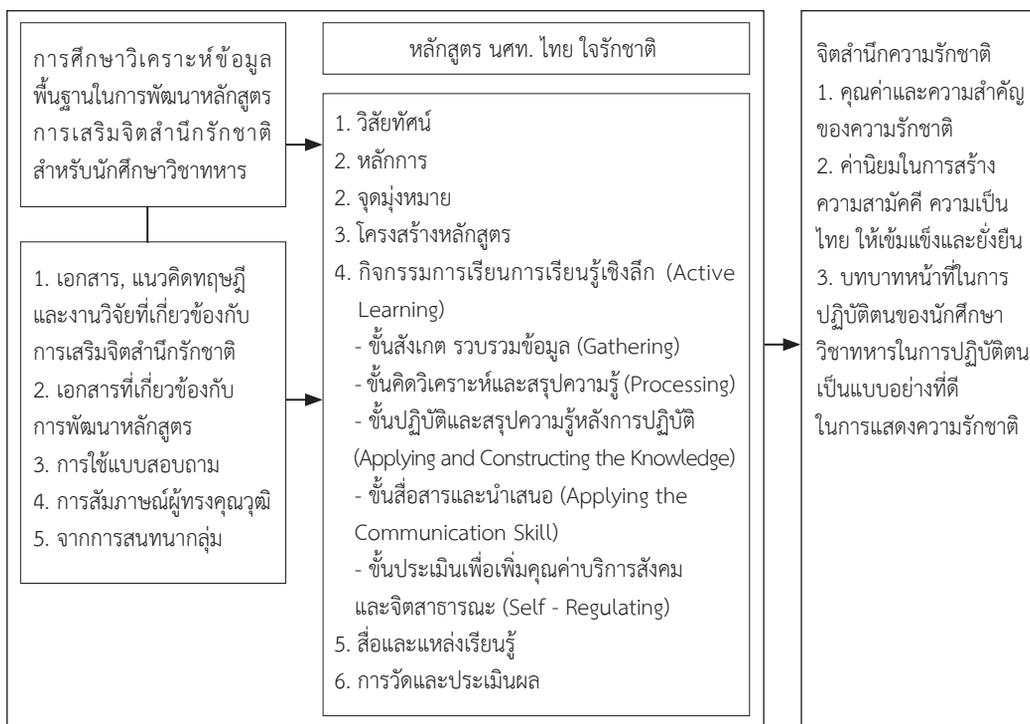
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากурсตรนักศึกษาวิชาทหาร (นศท.) ไทยใจรักชาติ ให้สอดคล้องกับลักษณะของผู้เข้ารับการฝึกโดยเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการฝึกแล้วนักศึกษาวิชาทหารมีจิตสำนึกรักชาติในระดับที่น่าพอใจ
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพ ของหลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร (นศท.) ไทยใจรักชาติในเรื่องประวัติศาสตร์ชาติไทย สถาบันพระมหากษัตริย์กับชาติไทย สังคมพหุวัฒนธรรม และสถาบันครอบครัว
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาทหารที่มีต่อการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร นศท. ไทยใจรักชาติในเรื่อง ประวัติศาสตร์ชาติไทย สถาบันพระมหากษัตริย์กับชาติไทย สังคมพหุวัฒนธรรม และสถาบันครอบครัว

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้หลักสูตรฝึกอบรมนักศึกษาวิชาทหาร ที่มีความสอดคล้องกับความต้องการและธรรมชาติของผู้เข้ารับการฝึก และเป็นหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์กำหนด
2. ผู้เข้ารับการฝึกมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ซึ่งสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติเดิมที่เข้ารับการฝึกเพื่อหลีกเลี่ยงการเข้ารับการตรวจเลือก เป็นสำนึกรักชาติที่แท้จริง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

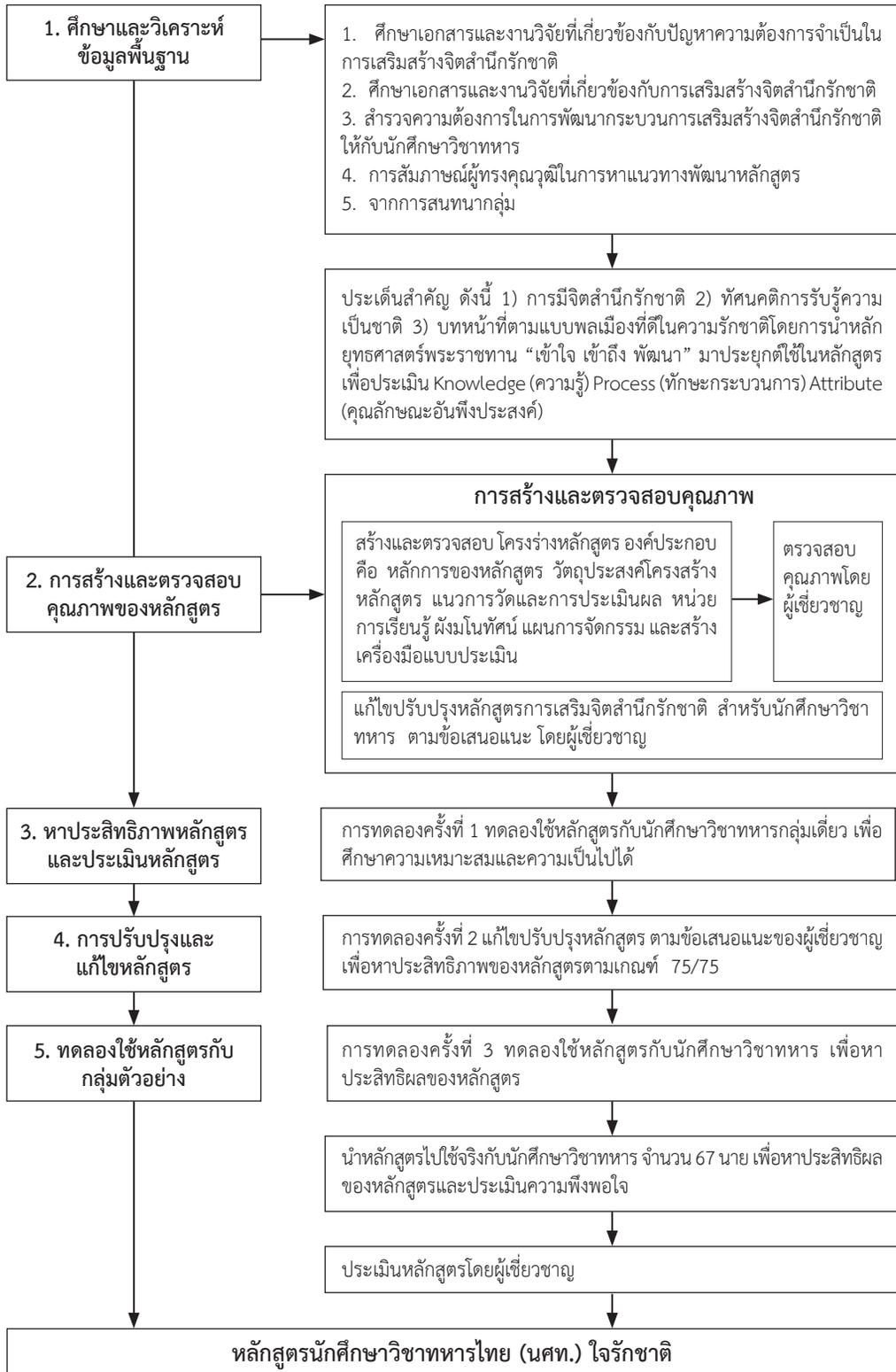
วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาวิชาทหาร นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1-3 ของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหารมณฑลทหารบกที่ 42 จำนวน 9,927 นาย (หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน, 2562, น. 1)

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2561 ของสถานศึกษาวิชาทหารโรงเรียนจนะชนูปถัมภ์ จำนวน 67 นาย โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 4 กลุ่มดังนี้ (1) กลุ่มเดี่ยว คือ นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 - 3 ชั้นปีละ 1 นาย รวม 3 นายโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) (2) กลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก คือ นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 - 3 ชั้นปีละ 4 นาย รวม 12 นาย โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) (3) กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 2 จำนวน 32 นายโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (4) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้หลักสูตรจริง คือ นักศึกษาวิชาทหารทั้ง 3 ชั้นปี จำนวน 67 นาย

ขั้นตอนในการวิจัย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างจิตสำนึกรักชาติ โดยการประเมินทัศนคติต่อสถาบัน และกองทัพ นำข้อมูลมาวิเคราะห์ ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผลการดำเนินการพบว่า ผู้เข้ารับการศึกษาต้องการให้เพิ่มเนื้อหาและความเข้มข้นของหลักสูตรในเรื่องของประวัติศาสตร์ชาติไทย พระมหากษัตริย์กับการสร้างชาติ การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม และความสำคัญของสถาบันครอบครัว จึงนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตร สังเคราะห์เพื่อกำหนดประเด็นสำคัญ ที่จะนำไปใช้เป็นเนื้อหาในหลักสูตรหลักสูตร นศท. ไทย ใจรักชาติ

2. สัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ และเกี่ยวข้องกับงานการศึกษาทหารของนักศึกษาวิชาทหาร โดยการสัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น

3. สันทนาการกลุ่ม 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ครูฝึก กลุ่มที่ 2 ผู้กำกับพิเศษนักศึกษาวิชาทหารกับกำกับพิเศษนักศึกษาวิชาทหาร กลุ่มที่ 3 นักศึกษาวิชาทหาร ชั้นปีละ 6 นาย รวม 30 นาย

ผลการวิเคราะห์พบว่า ในการประเมินประเมินทัศนคติต่อสถาบัน และกองทัพ ในข้อที่ 3. การเป็นนศท. เป็นช่องทางที่ทำให้ท่านไม่ต้องเข้ารับการตรวจเลือกเข้าเป็นทหารกองประจำการ และเป็นเหตุผลสำคัญที่มาสมัครเป็น นักศึกษาวิชาทหาร ทำให้วัตถุประสงค์ของการฝึกนักศึกษาวิชาทหารไม่ต้อง ดังนั้นผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บังคับการศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ครูฝึก และผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร มีความต้องการให้มีการพัฒนาหลักสูตร นศท. ไทย ใจรักชาติ เพื่อให้เกิดประสิทธิผล ด้านคุณค่าและความสำคัญของความรักชาติ ค่านิยมในการสร้างความสามัคคีความเป็นไทยให้เข้มแข็งและยั่งยืน บทบาทหน้าในการปฏิบัติตนของนักศึกษาวิชาทหารในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการแสดงความรักชาติ ผู้วิจัยจึงกำหนดประเด็นสำคัญ ที่จะนำไปใช้เป็นเนื้อหาในหลักสูตรหลักสูตร นศท. ไทย ใจรักชาติ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร

1. นำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานมากำหนดโครงสร้างหลักสูตร หลักสูตร นศท. ไทย ใจรักชาติ ประกอบด้วย หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตรกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และแผนการจัดกิจกรรม

2. กำหนดรูปแบบกิจกรรมสร้างจิตสำนึกรักชาติ ที่เน้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการฝึกปฏิบัติซึ่งรูปแบบเดินเน้นการบรรยายรับฟังแบบทางเดียว วิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกรักชาติ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่หลากหลาย มุ่งให้เห็นความสำคัญ ของรักชาติ บูรณาการทักษะในชีวิตประจำวันได้

3. กำหนดเนื้อหาที่ได้จากการวิเคราะห์หลักสูตรของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 42 เพื่อปรับลดชั่วโมง การฝึกวิชาทหารลง

4. กำหนดกรอบโครงสร้างหลักสูตร หลักสูตร นศท. ไทย ใจรักชาติ 5 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย บทนำ ที่เน้นความเข้าใจในในวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ประวัติศาสตร์ชาติไทย ที่เน้นให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถของบูรพกษัตริย์ในการสร้างชาติ สังคมพหุวัฒนธรรม ที่เน้นพื้นที่ร่วมในการดำรงชีวิตอย่างสันติสุข สถาบันครอบครัว ที่เน้นให้เห็นความสำคัญของหน่วยที่เล็กที่สุดของสังคม ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างสังคมสันติสุข

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 1 ประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และเหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ประเมินความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ สอดคล้อง ไม่น่าใจ และ ไม่สอดคล้อง

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรและประเมิน

การทดลองครั้งที่ 1 โดยการทดลองใช้หลักสูตรกับนักศึกษาวิชาทหาร กลุ่มเดียว จำนวน 3 นาย เพื่อศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ผู้วิจัยนำเสนอหลักสูตร หลักสูตร นศท.ไทย ใจรักชาติ และเอกสารประกอบหลักสูตรต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาวิชาทหารโรงเรียนจนะชนูปถัมภ์ เพื่ออนุญาตใช้หลักสูตร

การทดลองครั้งที่ 2 เพื่อแก้ไขปรับปรุงหลักสูตร หลักสูตร นศท.ไทย ใจรักชาติ จำนวน 12 นาย โดยการคัดเลือกมาชั้นปีละ 4 นาย ตามเพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตร นศท.ไทย ใจรักชาติ สำหรับนักศึกษาวิชาทหาร ตามเกณฑ์ 75/75

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบประเมินระหว่างเรียน และหลังเรียน ใช้การประเมินผลจากการปฏิบัติกิจกรรมของนักศึกษาวิชาทหาร ตามเกณฑ์ประเมินผลงาน ซึ่งเป็นการประเมินตามสภาพจริง
2. แบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรการสร้างความจิตสำนึกรักชาติสำหรับนักศึกษาวิชาทหาร

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงและแก้ไขหลักสูตร

นำผลจากการประเมินผลการใช้หลักสูตรของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงและแก้ไขหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรฉบับสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามการวิจัย เรื่อง การพัฒนากระบวนการเสริมสร้างจิตสำนึกรักชาติให้กับนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 42
2. แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ
3. แบบประเมินโครงร่างหลักสูตร เป็นแบบประเมินที่แยกออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตร และตอนที่ 2 ประเมินความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 5 ทดลองใช้หลักสูตรกับกลุ่มตัวอย่าง

ทดลองครั้งที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้จริงกับกลุ่มทดลอง จำนวน 32 นาย เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตร

ทดลองครั้งที่ 4 การนำหลักสูตรไปใช้จริงกับกลุ่มทดลอง จำนวน 32 นาย เพื่อวัดความพึงพอใจของหลักสูตร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบวัดความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาทหารที่มีต่อการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร (นศท.) ไทย ใจรักชาติ

ผลการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชานักศึกษาวิชาทหารไทย (นศท.) ใจรักชาติ โดยพิจารณาจากค่าประสิทธิภาพของหลักสูตรที่มีการปรับเนื้อหาและโครงสร้างหลักสูตรจำนวน 3 ครั้ง จนได้ผลเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดจนเป็นที่น่าพอใจนั้นพบว่า โครงสร้างหลักสูตรเป็นดังนี้ ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 โครงสร้างหลักสูตร หลักสูตร นศท. ไทย ใจรักชาติ

หน่วยที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก (คะแนน)
1	บทนำ ว่าด้วยความสำคัญของการมีชาติและแผ่นดินที่ตั้งประเทศเป็นของตนเอง	2	20
2	ประวัติศาสตร์ชาติไทย ว่าด้วยความเป็นมาของชาติไทยในแต่ละยุคสมัย รวมถึงพัฒนาการของแต่ละยุคสมัย	4	20
3	สถาบันพระมหากษัตริย์กับชาติไทย ว่าด้วยการสร้างชาติของบูรพมหมहाกษัตริยาธิราชเจ้า ในแต่ละบริบทของยุคสมัย	2	20
4	สังคมพหุวัฒนธรรม ว่าด้วยความรู้ ความเข้าใจ ในวัฒนธรรมที่ต่างกันของกลุ่มคนในสังคม และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข	2	20
5	สถาบันครอบครัว ว่าด้วยความสำคัญของหน่วยพื้นฐานทางสังคม ที่เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างชาติ	2	20
รวม		14	100

ผลการตรวจสอบคุณภาพโครงร่างหลักสูตร นศท. ไทย ใจรักชาติ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตรได้ผลดัง ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรหลักสูตรสร้างจิตสำนึกรักชาติ สำหรับนักศึกษาวิชาทหาร

โครงร่างหลักสูตร นศท. ไทย ใจรักชาติ สำหรับวิทยากร	$\bar{X}$	S.D.	ผลการประเมิน
1. หลักการของหลักสูตร	4.33	0.58	มาก
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.17	0.79	มาก
3. โครงสร้างของหลักสูตร	4.25	0.58	มาก
4. กิจกรรมการเรียนการสอน	4.21	0.66	มาก
รวม	4.24	0.65	มาก

ค่าดัชนีความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตร นศท. ไทย ใจรักชาติ ประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบ ของหลักสูตร นศท. ไทย ใจรักชาติ พบว่า เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า องค์ประกอบของหลักสูตร มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80 - 1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และองค์ประกอบของหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยความสอดคล้อง เท่ากับ 0.88

ตารางที่ 3 ผลการประเมินระหว่างเรียนตามหลักสูตร นศท.ไทย ใจรักชาติ ทั้ง 5 หน่วยการเรียนรู้ของ การใช้หลักสูตรจริง

คะแนนประเมิน	x	$\bar{x}$	S.D.	คิดเป็นร้อยละ
หน่วยที่ 1	20	16.69	0.43	83.45
หน่วยที่ 2	40	35.13	0.65	87.83
ระหว่างเรียน หน่วยที่ 3	20	16.90	0.43	84.50
หน่วยที่ 4	20	17.19	0.29	85.95
หน่วยที่ 5	20	17.55	0.29	87.75
รวมคะแนนระหว่างเรียน	120	103.48	0.41	85.89
รวมคะแนนหลังเรียน	50	43.73	0.70	87.46

คะแนนเฉลี่ยการประเมินระหว่างเรียนตามหลักสูตร นศท.ไทย ใจรักชาติ ทั้ง 5 หน่วยการเรียนรู้ จากคะแนนเต็ม 120 คะแนน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 85.89 และการประเมินหลังเรียน จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ร้อยละ 87.46 ดังนั้นค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.89/87.46 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 75/75

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนประเมินกิจกรรมจิตสำนึกรักชาติ สำหรับ นักศึกษาวิชาทหาร หลังร่วมกิจกรรมในจิตสำนึกรักชาติ สำหรับนักศึกษาวิชาทหาร ของการใช้ หลักสูตรจริง

คะแนนประเมินกิจกรรม จิตสำนึกรักชาติ	x	x	$\bar{x}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	67	50	41.45	0.70	1.66*
หลังเรียน	67	50	43.73	0.70	

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการประเมินกิจกรรมจิตสำนึกรักชาติ ก่อนและหลังร่วมกิจกรรมในหลักสูตร นศท.ไทย ใจรักชาติของการใช้หลักสูตรจริง โดยการทดสอบทีแบบไม่อิสระ (t - test for dependent samples) พบว่า สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ในหลักสูตรส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาทหาร การทำกิจกรรมสร้างจิตสำนึกรักชาติสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมในหลักสูตร

ตารางที่ 5 ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร นศท.ไทย ใจรักชาติ ในการใช้แบบวัดจิตสำนึกรักชาติในแต่ละด้าน (N=67)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ผลการประเมิน
1. คุณค่าและความสำคัญของความรักชาติ	4.58	2.14	มาก
2. ค่านิยมในการสร้างความสามัคคีความเป็นไทยให้เข้มแข็งและยั่งยืน	4.80	2.19	มากที่สุด
3. บทบาทหน้าในการปฏิบัติตนของนักศึกษาวิชาทหารในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการแสดงความรักชาติ	4.86	2.2	มากที่สุด
รวม	4.76	1.99	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า ประสิทธิผลของหลักสูตร นศท.ไทย ใจรักชาติ ในการใช้ แบบวัดจิตสำนึกรักชาติในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 1.99) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านบทบาทหน้าในการปฏิบัติตนของนักศึกษาวิชาทหารในการการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการแสดงความรักชาติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 2.20) รองลงมาเป็นด้านค่านิยมในการสร้างความสามัคคีความเป็นไทยให้เข้มแข็งและยั่งยืน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$ S.D. = 2.19) และด้านคุณค่าและความสำคัญของความรักชาติ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่มนระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 2.14)

ตารางที่ 6 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจนักศึกษาวิชาทหารที่มีต่อหลักสูตร นศท.ไทย ใจรักชาติ (N=67)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับผลการประเมิน
ด้านหลักสูตร	4.81	2.19	มากที่สุด
ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	4.82	2.20	มากที่สุด
ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.82	2.20	มากที่สุด
ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.79	2.19	มากที่สุด
ด้านการประเมินนักศึกษาวิชาทหาร	4.75	2.18	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 พบว่า ความพึงพอใจนักศึกษาวิชาทหารที่มีต่อหลักสูตร นศท.ไทย ใจรักชาติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งด้านหลักสูตรมีความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 2.19) รองลงมาเป็นด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 2.19) ด้านการประเมินนักศึกษาวิชาทหาร ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 2.18) และด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มีความพึงพอใจน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 2.20)

อภิปรายผล

การพัฒนากระบวนการเสริมสร้างจิตสำนึกรักชาติ โดยใช้หลักสูตร นศ.ไทย ใจรักชาติ ให้กับนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 42 มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะพัฒนาเยาวชนที่กำลังสำคัญของชาติต่อไปในอนาคต ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ชัยพร วิชชาวุธ และธีระพร อูวรรณโณ (2530, น. 116) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาค่านิยม ความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนนั้น สามารถทำให้หลากหลายวิธีการ แต่วิธีการหนึ่งที่จะสามารถส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวรนั้น คือ การจัดการเรียนเรียนรู้ด้วยกระบวนการ กระจำง ค่านิยม เพราะการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ กระจำง ค่านิยม เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เป็นไปตามแนวคิดของการให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการจัดการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และจากการที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอจะสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของค่านิยม ความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ กระบวนการ กระจำง ค่านิยม เป็นกิจกรรมที่มีขั้นตอนในการมุ่งสร้างค่านิยมที่พึงปรารถนาให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มในการคิด การพิจารณา เลือกรับตัดสินใจ ยอมรับด้วยการเห็นคุณค่าอันจะนำไปสู่การยึดถือและการปฏิบัติ เป็นนิสัยที่ถาวรต่อไป จุดมุ่งหมายของทฤษฎีนี้ก็ คือ การให้ผู้เรียนได้ค้นพบตัวเองว่าหลักการหรือมาตรฐานที่ตนยึดถืออยู่นั้นมีความถูกต้องเพียงใด โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดความกระจำงในค่านิยมของตนเอง ทำให้ได้รู้จักจุดดีและจุดด้อยที่ตนมีอยู่ และจะต้องหาทางรักษาส่วนที่ดีเสริมสร้างส่วนที่ด้อยให้สมบูรณ์ขึ้นโดยใช้กระบวนการสร้างค่านิยม ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้คิดวิธีจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ นักศึกษาวิชาทหาร เกิดจิตสำนึก ความรักชาติ โดยใช้กระบวนการ กระจำง ค่านิยม กล่าวคือ เมื่อผู้ฝึกได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการมีพื้นที่ประเทศเป็นของตนเองโดยเปรียบเทียบกับเพื่อนบ้านที่รุ่มร้อนหรือหาความมั่นคงไม่ได้แล้ว ได้ให้ผู้เข้ารับการศึกษาที่มีความเป็นอิสระในการคิด หรือร่วมกันคิดว่าอะไรคือสิ่งที่ตนเองต้องการสร้างเพื่อให้เกิดสำนึกรักชาติขึ้น แล้วนำสิ่งเหล่านั้นไปจัดลำดับความสำคัญแล้วสร้างขึ้นเป็นหลักสูตร ซึ่งผลการดำเนินการดังกล่าวพบว่า การพัฒนากระบวนการเสริมสร้างจิตสำนึกรักชาติ โดยใช้หลักสูตร นศ.ไทย ใจรักชาติ ให้กับนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 42 เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างรอบด้านและสมดุล ช่วยให้นักศึกษาวิชาทหาร เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะกระบวนการคิดและมีค่านิยมที่เหมาะสมโดยเฉพาะค่านิยม ความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ที่กำลังได้รับความสำคัญอย่างมาก ในปัจจุบัน

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานให้ได้ประเด็นสำคัญในการสร้างหลักสูตร นศ.ไทย ใจรักชาติ เพื่อมุ่งเน้นการสร้างจิตสำนึกความรักชาติ ซึ่งมีประเด็นสำคัญ ดังนี้ 1) ด้านคุณค่า และความสำคัญของความรักชาติ 2) ค่านิยมในการสร้างความสามัคคี ความเป็นไทยให้เข้มแข็ง และยั่งยืน 3) บทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติตนของนักศึกษาวิชาทหาร ในการการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการแสดงความรักชาติ ซึ่งมีสาระสอดคล้องกับความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตราที่ 6 ความว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม และมาตราที่ 7 ความว่าในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษา และส่งเสริมสิทธิหน้าที่เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรี ซึ่งได้ศึกษาและมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีจุดหมายให้ผู้เรียนมีคุณธรรม

จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น. 5)

2. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของหลักสูตร นศท.ไทย ใจรักชาติ ให้มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 75/75 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.89/87.46 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 75/75 อันเป็นผลมาจากกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นระบบ ตั้งแต่การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ศึกษาจากเอกสาร การใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จากการสนทนากลุ่มถึงการสร้างจิตสำนึกรักชาติสำหรับนักศึกษาวิชาทหาร กิจกรรมและการพัฒนาหลักสูตร นศท.ไทย ใจรักชาติ เป็นกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ได้องค์ความรู้ในการนำมาสร้างโครงสร้างหลักสูตร นำไปตรวจสอบคุณภาพของโครงสร้างหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและความสอดคล้องขององค์ประกอบของหลักสูตร ซึ่งมีค่าความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) และมีค่าดัชนีความสอดคล้ององค์ประกอบของหลักสูตรตั้งแต่ 0.80 - 1.00 หลังจากนั้นนำหลักสูตรไปทดลองใช้โดยนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้แก่นักศึกษาวิชาทหาร แล้ววิเคราะห์ผลจากการเรียนรู้มาเพื่อหาค่าประสิทธิภาพของหลักสูตร

การหาประสิทธิภาพของหลักสูตร ผู้วิจัยได้ดำเนินการ จำนวน 3 ครั้ง ก่อนการทดลองใช้จริงกับหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น โดยในการหาประสิทธิภาพเพื่อการพัฒนาหลักสูตรทั้ง 3 ครั้งนั้นได้ผล ดังนี้

ครั้งที่ 1 ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 69.73/76.00 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์กำหนด จึงได้ปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตรเพิ่มเติม และนำไปหาประสิทธิภาพของหลักสูตรอีกครั้ง

ครั้งที่ 2 ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 77.23/78.84 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์กำหนดไม่มาก จึงได้ปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตรเพิ่มเติมและนำไปหาประสิทธิภาพของหลักสูตรอีกครั้ง

ครั้งที่ 3 ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 84.10/84.18 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์กำหนดในระดับที่น่าพอใจ จึงได้นำหลักสูตรไปใช้จริงและได้ค่าประสิทธิภาพสูงในระดับ 85.89/87.46 ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

การดำเนินการดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535, น. 5-25) ที่กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจรไว้ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นที่ 2 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร ขั้นที่ 3 การตรวจสอบหลักสูตร และขั้นที่ 4 การปรับแก้หลักสูตรก่อนนำไปใช้ ซึ่งสอดคล้องกับ สหชัย สาสวน (2554, น. บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัด การเรียนรู้ที่พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4 ตามแนวคิด จิตปัญญาศึกษา พบว่า คุณภาพภาพของหลักสูตรกิจกรรมค่ายศิลปะแบบวัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งมีค่าความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นผลมาจากกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นระบบตั้งแต่การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรม เพื่อให้ได้องค์ความรู้ในการนำมาสร้างโครงสร้างหลักสูตร นำไปตรวจสอบคุณภาพของโครงสร้างหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและความสอดคล้องขององค์ประกอบของหลักสูตร

3. ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร นศท.ไทย ใจรักชาติ พบว่า หลังการใช้ หลักสูตร นศท.ไทย ใจรักชาติ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนโดยการทดสอบทางสถิติที่ (t - test for Dependent Samples) พบว่า คะแนนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นผลไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ นอกจากนี้นักเรียนกลุ่มทดลองจะได้รับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไปในทางที่ดี

ขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกิตติ อุตมกุล (2558, น. บทคัดย่อ) พบว่า นศท. ได้รับความรู้และมีความรักในสถาบันชาติศาสนา พระมหากษัตริย์เพิ่มมากขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 44.33 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ดลฤดี วาสนานนท์ และ คณิต เขียววิชัย (2561, น. 60-75) พบว่า นักศึกษาวิชาทหารที่ผ่านการฝึก มีคุณภาพดีระดับมากที่สุดเป็นที่น่าพอใจ ($\mu = 4.63, \sigma = 0.56$) ซึ่งเป็นผลที่ได้รับภายหลังการฝึก ในขณะที่ผลการศึกษาของ ธงรบ ขุนสงคราม (2550, น. 48-53) พบว่า ก่อนเข้ารับการศึกษาวิชาทหารมีความก้าวร้าว กลัวการถูกลงโทษ เบื่อหน่ายการถูกบังคับ รู้สึกว่าระบบการฝึกไม่มีความรุนแรง ไม่มีระเบียบวินัย ไม่ตรงต่อเวลา ไม่กล้าตัดสินใจ ดังนั้นผลการพัฒนาหลักสูตรในครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกำลังหลักของชาติให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้นได้โดยกระบวนการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พรหมเมศวร์ เกษมไพศาล (2550, น. 106-109) พบว่า นักศึกษาวิชาทหารที่ผ่านการฝึกครบ 3 ปี นั้นตัดสินใจที่จะเข้ารับการฝึกในปีที่ 4 และ 5 ด้วยปัจจัยสำคัญ คือ การรับรู้เชิงบวกต่อการฝึกในช่วงปีที่ 1 – 3 ปัจจัยนี้จึงเป็นตัวบ่งชี้ข้อประการหนึ่งว่า การฝึกนักศึกษาวิชาทหารนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และเจตคติ เชิงลบของเยาวชนได้

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาทหารต่อการใช้หลักสูตร นศท.ไทย ใจรักชาติ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุภทัต บัวชุม (2559, น. 5) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาทหาร ชั้นปี ที่ 1-3 ที่มีต่อการฝึกภาคปกติ ประจำปีการศึกษา 2559 ศูนย์ฝึกย่อย โรงเรียนภัทรบพิตร จังหวัดบุรีรัมย์ หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 26 พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุจินณา สวัสดิ์ (2555, น. 96-99) ที่ศึกษาความพึงพอใจในการเข้ารับการฝึกของนักศึกษาวิชาทหาร โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การกำลังสำรอง พบว่า นักศึกษาวิชาทหารมีความพึงพอใจในกระบวนการฝึกอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) ทั้งนี้การที่จะทำให้ นักศึกษาวิชาทหารเกิดความพึงพอใจได้นั้น ผลการศึกษาของ สิทธิชัย คัตตะพันธ์ (2558, น. 52-56) พบว่า หน่วยฝึกควรมีการคัดเลือกครูฝึกที่มีความรู้ ความสามารถ มีความประพฤติดี มีประสบการณ์ และเป็นแบบอย่างที่ดี ตลอดจนควรจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ และเครื่องช่วยฝึกให้ทันสมัยและเพียงพอกับจำนวนนักศึกษาวิชาทหารที่เข้ารับการฝึก อันจะเป็นปัจจัยเสริมให้นักศึกษาวิชาทหารเกิดความภาคภูมิใจ และมั่นใจในศักยภาพของกองทัพมากขึ้น ส่งเสริมให้การปลูกฝังอุดมการณ์ความรักชาติทำได้ง่ายและมีประสิทธิภาพ

สรุปผล

ผลการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรรายวิชานักศึกษาวิชาทหารไทย (นศท.) ใจรักชาติ ในครั้งนี้พบว่า การพัฒนาหลักสูตรที่เน้นการมีส่วนร่วมของนักศึกษาวิชาทหารกับครูฝึก ทำให้ได้เนื้อหาสำหรับการฝึกที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ฝึกและสามารถนำไปสู่การสร้างให้เกิดจิตสำนึกรักชาติสูงขึ้นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยหลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) และประสิทธิภาพของหลักสูตรมีค่าเท่ากับ 85.89/87.46 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 75/75 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) และเปรียบเทียบจิตสำนึกรักชาติก่อนและหลังการใช้หลักสูตร พบว่าจิตสำนึกรักชาติหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บรรณานุกรม

- กิตติ อุดมกุล. (2558). การประเมินการจัดการฝึกสอนนักศึกษาวิชาทหาร กรณีศึกษาศูนย์ฝึกย่อยกองพันทหารราบ ศูนย์กลางกำลังสำรอง. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จิรัฐกาล พงศ์ภคเธียร. (2551). “จิตตปัญญาศึกษาในประเทศไทย” จิตตปัญญาศึกษา : การศึกษาเพื่อการพัฒนามนุษย์. นครปฐม : ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เจษฎา มีบุญลือ. (2553). ความมั่นคงแห่งชาติ การสร้างชาติไทยให้ยั่งยืน. กรุงเทพฯ ฯ : ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- ชัยพร วิชชาวุธ และธีระพร อูวรรณโณ. (2530). แนวคิดและพัฒนาการใหม่ในการปลูกฝังจริยธรรม : จริยธรรมกับการศึกษา. โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการคณะครุศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดลฤดี วาสนานนท์ และ คณิต เขียววิชัย. (2561). ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับการฝึกนักศึกษาวิชาทหารของกองทัพไทย. วารสารวิชาการป้องกันประเทศ. ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม 2561. หน้า 60-75.
- ธงรบ ขุนสงคราม. (2550). การเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมหลังเข้ารับการฝึกหลักสูตรวิชาทหารของนักศึกษาวิชาทหารมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2550. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พรหมเมศวร์ เกษมไพศาล. (2550). การตัดสินใจศึกษาต่อวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5 ของนักศึกษาวิชาทหาร. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2535). การพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- สหชัย สาสน. (2554). พัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สิทธิชัย คัดตะพันธ์ (2558). แนวทางการพัฒนางานการปลูกฝังอุดมการณ์ความรักชาติของนักศึกษาวิชาทหาร ชั้นปีที่ 3 มณฑลทหารบกที่ 13. กรุงเทพฯ ฯ : วิทยาลัยเสนาธิการทหาร.
- สุจินณา สวัสดิ์. (2555). ความพึงพอใจในการเข้ารับการฝึกของนักศึกษาวิชาทหาร โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์กำลังสำรอง. การค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุภทัต บัวชุม. (2559). ความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาทหาร ชั้นปี ที่ 1-3 ที่มีต่อการฝึกภาคปกติ ประจำปีการศึกษา 2559 ศูนย์ฝึกย่อยโรงเรียนภัทรบพิตร จังหวัดบุรีรัมย์ หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 26. บุรีรัมย์ : หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 26.
- หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. (2562, 29 สิงหาคม). ประกาศหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน เรื่อง ให้มีสภาพเป็นนักศึกษาวิชาทหาร. กรุงเทพฯ ฯ : กองทัพบก.